

ЧОМУ УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДАМ ПОТРІБНО ВПРОВАДЖУВАТИ МЕХАНІЗМИ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ?

*Дмитришин М.В., к.е.н, доц.
доцентка кафедри управління та адміністрування
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Західноукраїнський національний університет
м. Івано-Франківськ*

Останні роки в Україні видались досить складними. Економічні труднощі, боргове та інфляційне навантаження змінилися руйнівним впливом світової пандемії коронавірусу й, зрештою, досягли свого апогею після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України. З 24 лютого 2022 року шкоди було завдано цивільній інфраструктурі нашої держави, зруйновано багато приватних будинків та життів людей.

Для відстежування знищених та пошкоджених об'єктів громадська організація «Антикорупційний штаб» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» наносить на карту України координати та фото руйнувань соціальної, житлової, культурної, енергетичної інфраструктури [1]. Наприклад, на рис. 1 показано шкоду об'єктам у громадах Київської області згідно даних згаданої вище карти.

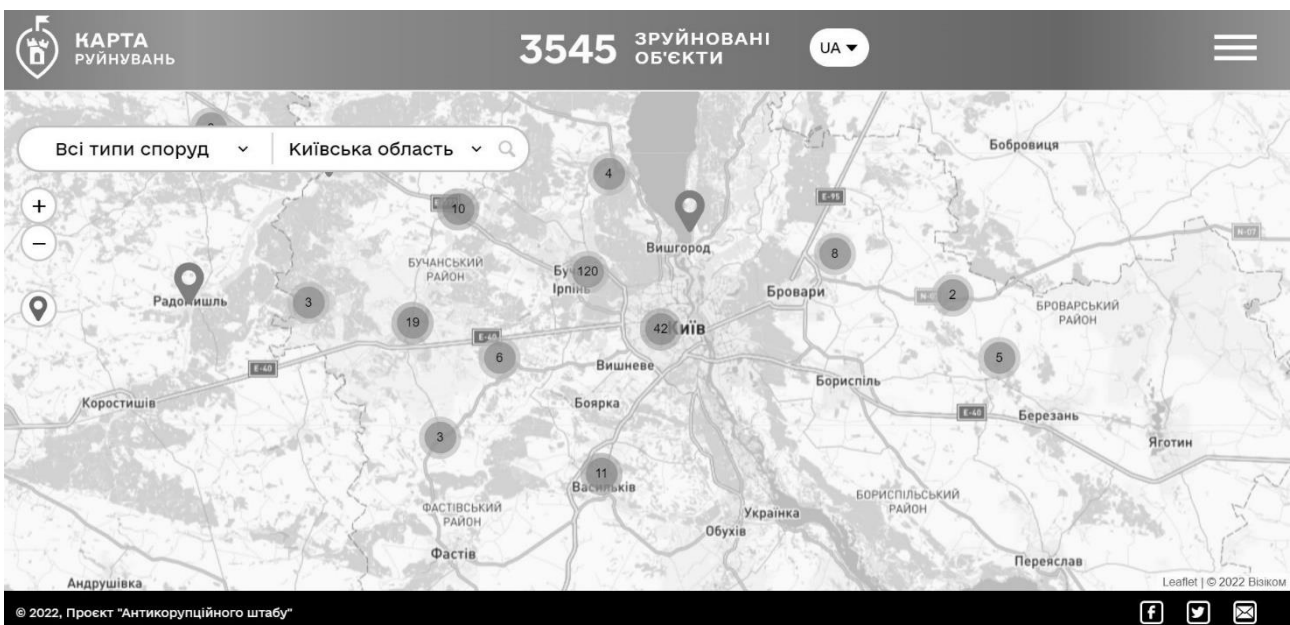

Рис. 1. Відмітки про нанесену шкоду цивільній інфраструктурі Київської області на «Карті руйнувань» [1]

Розглядаючи як приклад Київську область, слід відзначити, що тут збитків було нанесено промисловим об'єктам, освітнім та медичним закладам, житловим будинкам, дорогам та мостам, церквам, спортивним та культурним об'єктам тощо. З рис. 1 можна побачити, що максимальних руйнувань зазнала цивільна інфраструктура міста Ірпінь. Хоч також і постраждали велика кількість інших, невеликих населених пунктів. І ці малі громади не можуть мати такої фінансової спроможності для відновлення, як це має столиця. Та й, зрештою, як і пріоритету.

Обмеженість ресурсів державного та місцевих бюджетів в умовах надзвичайного стану об'єктивно не дозволить провести в найкоротший термін все потрібне відновлення інфраструктури, тому виникає потреба активного пошуку інших джерел фінансування (в тому числі грантових та донорських).

Однак, поряд з цим постає запитання щодо того, що можуть в цій ситуації зробити безпосередньо невеликі, малопотужні, непромислові чи навіть дотаційні громади власними силами. Відповідь може критись у зміні підходів до прийняття рішень та загальної концепції мислення.

Реформа децентралізації створила можливість територіальним громадам України для швидкого, ефективного та оперативного відновлення на основі власних дій та рішень. На це, в тому числі, громади отримали кредит довіри місцевого населення [2, 3]. Постає питання вибору способу та механізмів такого впливу.

Ідеї та принципи циркулярної економіки ґрунтуються на концепції замкнутого циклу виробництва, тобто орієнтації на наявні ресурси та їх максимально нешкідливого для довкілля та безвідходного використання.

Циркулярна економіка вже давно є світовим трендом наукових досліджень у напрямку вивчення перспектив та способів досягнення сталого розвитку, збереження навколишнього середовища, розвитку технологій та підприємництва. Останніми роками цей тренд охопив і українську науку [4-8].

Важливою перевагою циркулярної економіки є декларування потреби та виявлення можливості роботи із раніше непотрібними матеріалами – відходами виробництва, сміттям. Вона також значну увагу приділяє переробці непотрібних речей на корисні. В умовах повосенної відбудови це може дати суттєвий ефект, а в умовах відновлення в процесі активних бойових дій під загрозою обстрілів, – може стати необхідною і визначальною.

Крім того, принципи циркулярної економіки містять у собі ідеї зміни способу мислення населення, підходів до ведення справ, цінностей та важливості того, що є зараз. Війна багатьох навчила цінувати близьких людей, хвилини тиші без тривоги, дні без трагічних подій, радість користування елементарними побутовими електричними приладами, наявність пального на заправках та продуктів у магазинах біля дому. Тому сьогодні українці мають унікальний шанс розпочати побудову інноваційної, прогресивної, нової, успішної України.

Список використаних джерел:

1. Карта руйнувань [Електронний ресурс] // ГО «Антикорупційний штаб» – Режим доступу – <https://reukraine.shtab.net/> (дата звернення: 30.10.2022) – Назва з екрана.
2. Dmytryshyn, M. Peculiarities of Ukrainians' Approval of Decentralization Reform / M. Dmytryshyn, R. Dmytryshyn, V. Yakubiv, A. Zagorodnyuk // *Administrative Sciences*. – 2021. – 11(4). – 104.
3. Danyiuk, M. Adopted municipal real estate property in Ukraine: problems and prospects / M. Danyiuk, M. Dmytryshyn // *Public policy and administration*. – 2021. – 20(2), 164-175.
4. Зварич І. Я. Еволюція концептуальних систем: циркулярна економіка & інклюзивна економіка / І. Я. Зварич // *Науковий погляд: економіка та управління*. – 2018. – № 3. – С. 15-22.
5. Подлевська О. М. Циркулярна економіка в економічній системі України: її стан та перспективи / О. М. Подлевська, А. А. Подлевський // *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. – 2019. – Вип. 4. – С. 210-223.
6. Гурочкіна В. В. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств / В. В. Гурочкіна, М. С. Будзинська // *Економічний вісник. Серія : Фінанси, облік, оподаткування*. – 2020. – Вип. 5. – С. 52-64
7. Трушкіна Н. В. Циркулярна економіка: становлення концепції, еволюція розвитку, бар'єри, проблеми і перспективи / Н. В. Трушкіна // *Вісник економічної науки України*. – 2021. – № 1. – С. 9-20.
8. Горбаль Н. І. Циркулярна економіка – основа сталого розвитку підприємств / Н. І. Горбаль, Ю. Р. Ломага // *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія : Проблеми економіки та управління. – 2022. – Т. 6, № 1. – С. 9-24.